

Pred 11, 1-6
Klein Gloria; begroeting; Opw 847; gebed; lezen Pred 11, 1-6 / Mc 4, 1-9; kindermoment; Naar het licht toe (Sela) (hierna begin kidsclub); preek; Opw 849 (einde kidsclub); gebed; Opw 789; collecte; zegen – Opw 746
Bergschenhoek 12.11.2023

Het kindermoment kun je eventueel achterwege achterlaten

Kindermoment

Vrijwilliger gevraagd om iemand een blinddoek voor te doen. En dan even een eindje lopen. Wie durft? Wie niet? Wat maakt dat je wel of niet durft?

Jij durft misschien. Maar weet je zeker dat je goed aankomt? Of dat er niks gebeurt? Wat als ik jou helemaal de verkeerde kant op breng, zou je dan toch gaan? Waarom wel of niet?

Stap naar preek. Daarin wil ik zeggen dat het met geloof ook zo gaat. God wil je ergens naartoe brengen. Maar wat er gebeurt onderweg weet je niet van tevoren. Lijkt een beetje op lopen met een blinddoek voor. Toch gewoon doen. Lopen. Omdat je op God kunt vertrouwen.

Heeft het zin wat ik doe?

Heeft het zin wat ik doe? Iemand schreef een paar jaar geleden een boek over bullshit-jobs¹. Beetje plat gezegd. Maar hij bedoelde ermee: 'Banen waarbij mensen het gevoel hebben dat ze niks bijdragen aan de maatschappij, of zelfs die maatschappij schaden'. Dat is niet echt bevorderlijk voor je werklust... Er is ook een keer onderzoek gedaan². Er kwam uit: 25% van de Nederlanders is niet tevreden over zijn of haar werk. Dat wil niet meteen zeggen dat ze hun werk een bullshit-baan vinden, maar wel dat ze zich dus afvragen: Heeft het zin wat ik doe?

Misschien heb jij het je ook wel eens afgevraagd. Misschien ook niet. Maar soms kan het je bezighouden. Als je even tegen grenzen aan loopt. Als de dingen stroperig gaan. Als

---

¹ David Graeber, *Bullshit Jobs*.

² Zie <https://www.intermediair.nl/persoonlijke-groei/persoonlijke-ontwikkeling/niet-blij-met-je-werk-rigoreuze-switch-vaak-niet-nodig>.

het allemaal net even niet lukt. Heeft het wel zin wat ik doe? Wat leveren mijn inspanningen nou echt op? Hoe gaat Prediker om met deze vraag?

Ga aan de slag

We zijn in het laatste hoofdstuk van het boek Prediker aanbeland. Prediker werkt toe naar een eindconclusie. Alles onder de zon heeft hij kritisch bekeken. Niks is hij uit de weg gegaan. En wat hij zag stemde hem niet vrolijk. Het is allemaal lucht en leegte en najagen van wind. Je zou er moedeloos van worden.

Je zou verwachten dat Prediker aan het einde van alles zou zeggen: Mensen, het is niks en het wordt niks. Het leven is lucht en leegte. Wat je doet heeft geen zin. Je schiet er niks mee op. Dus stop er maar mee. Als je dat zou verwachten, dan is het best wel bijzonder dat Prediker dat nou net niet zegt. Hij is opvallend positief. Haast lichtvoetig en onbezorgd.

‘Werp je brood uit over het water’, zegt hij. Dat is eigenlijk erg raar. Je brood uitwerpen over het water. Dat doe je als je de eendjes voert in het park. Je gooit stukjes brood in het water. De eendjes pikken het op, soms een brutale meeuw. Wat er niet wordt opgepikt, zakt naar de bodem of drijft weg. Weg brood. *‘Je vindt het later weer terug’*. Nou nee dus. Je brood uitwerpen over het water – wat heb je daar nou aan?

Prediker zal dat later wel invullen. Voor nu zegt hij: steek je handen uit de mouwen. Werp je brood uit over het water. ‘Brood’, dat is heel gewoon, dat gebruik je elke dag. Dat gaat dus om al die gewone dingen waar je in je leven mee bezig bent: bezit, werk, relatie. Ga aan de slag, ga met die dingen aan het werk.

Ja, het leven is absurd. Hangt van gekkigheid aan elkaar. Oké. Maar wil dat dan betekenen dat je zegt: ik stop er maar mee, het heeft allemaal toch geen zin? Nee, dus. Steek de handen uit de mouwen. Zaai, maai, oogst, werk, zet je in, deel uit, doe je best. *‘Zaai in de morgen en laat in de avond je hand niet rusten’*. Treed de chaos handelend tegemoet. De toepassing van Predikers preek: ga aan de slag!

Onderneem!

Wie van jullie ziet zichzelf als ondernemer? Wie ziet zichzelf als ‘ondernemend’, iemand die initiatief neemt? Laatste vraag: Wat is een belangrijke eigenschap voor een ondernemer?

Je moet een beetje lef hebben, volgens mij. Risico's durven nemen. Veel mensen hebben nagedacht over wat Prediker bedoelt met 'werp je brood uit over het water'. De meeste uitleggers brengen het in verband met het drijven van handel overzee. Eigenlijk staat er: *stuur* je brood over het water. Dus, stuur je graan de zee op. Na een tijd komt het terug in de vorm van winst en beloning. *'Je vindt het later weer terug'*. Niet zo'n rare uitleg: in die tijd was handel overzee echt een groot risico. Je stuurde je schepen weg en je wist nooit wanneer en of ze weer terug kwamen. Prediker zegt: Neem maar het risico, wie niet waagt die niet wint, het zal naar je terug komen in de vorm van winst.

Ik vind deze uitleg toch een beetje gezocht. Ik denk dat het beter bij Prediker past dat hij iets absurds zegt. Iets waarvan jij en ik denken: Hè, wat is dat voor gek? Je brood uitwerpen over het water – dat is al best gek – en dan ook nog denken dat het weer bij je terug komt in de vorm van winst en beloning – dat is helemaal raar. Daar moet je wel heel veel lef voor hebben. Want meestal komt het niet terug. Het zakt naar de diepte, of drijft weg.

Wat Prediker bedoelt is dit: In het leven is veel onzeker, je hebt niks in de hand, maar laat dat je niet verlammen. Ga aan de slag. Steek de handen uit de mouwen. En durf daarbij maar wat risico te nemen. Investeer in het leven. Je weet nooit wat het oplevert. Maar wat je investeert zul je later terug vinden in de vorm van winst. Als je niks onderneemt, gebeurt er ook niks.

Iedereen een beetje een ondernemer, zegt Prediker dus. Wees niet bang. Investeer in het leven zoals een ondernemer zou doen. En, zegt Prediker, doe dat slim en verstandig. Zoals een echte ondernemer zou doen. *'Bewaar je brood in zeven delen, zelfs in acht, want je weet niet welke ramp de aarde zal treffen'*. Risico spreiden, zo zou je dat vandaag noemen. Niet alles op één kaart zetten. Beleggen op de beurs doe je ook gespreid. Dus, zet je breed in, over het volle leven – dat bedoelt Prediker.

Je kunt er beter mee stoppen? Zeker niet. Ook in dat knotsgekke leven van ons, blijft Genesis 1 staan: *'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag'*. Of Psalm 8: Al het werk van uw handen hebt u aan de mens toevertrouwd. Ga aan de slag met wat God geeft. Of je een harde werker bent, pensionado, een drukke moeder, en zelfs een chronisch zieke. Er is altijd wel iets goeds dat je met je leven kunt doen. Iedereen een ondernemer.

Ontspan!

Elke ondernemer zou hierbij zijn wenkbrauwen fronsen. Het klinkt als een gokje wagen. Niet erg wijs en verstandig. Je kunt toch veel beter vooraf een risicoanalyse maken? Proberen de ontwikkelingen in kaart te brengen, daarop je strategie af te stemmen? Dan heb je tenminste nog controle, kun je sturen. Daarom huren bedrijven adviesbureaus in – help ons in het bepalen van onze strategie. Iedereen doet dat toch: eerst de kosten berekenen, de risico's in kaart brengen en dan een keuze maken...

Prediker pakt het anders aan. Strategie, beleid, risicoanalyse – je kunt er ook in verzanden. Je doet het om controle te hebben, maar je hebt heel veel niet in de hand. *'Wanneer de wolken vol zijn, gieten ze hun regen uit over de aarde, naar welke kant een boom ook valt, naar het noorden of naar het zuiden, hij blijft liggen waar hij valt'*. Het gebeurt en jij kunt er geen invloed op uitoefenen.

En als je steeds maar ontwikkelingen afwacht, pas in actie komt als alle risico's zijn uitgesloten – ja, dan kom je nergens toe. *'Wie altijd op de wind blijft letten, komt nooit aan zaaien toe, wie altijd naar de wolken kijkt, komt nooit aan maaien toe'*. Je ziet het haast voor je. De landbouwer die kijkt naar de lucht. Gaat het regenen? Staat de wind goed? En maar wachten. Nou, zegt Prediker, zo komt er niks uit je vingers. Bezorgd naar de wolken kijken, gespannen wachten op het goede moment.

Laat dat nou eens los, is eigenlijk wat Prediker zegt. Dat krampachtige van van tevoren alles willen bedenken, risico's uitsluiten, alles dicht timmeren. Ontspan! De toekomst is onvoorspelbaar. Je weet het gewoon niet. *'Je kent de wegen van de wind niet, je kent het kind dat in de moederschoot groeit niet, zo ken je ook de daden van God niet die alles maakt'*. Exit controledwang. Klinkt best eng, wie kan dat? Maar het ontspant ook. Je neemt het leven zoals het komt. Je doet gewoon je ding, gaat aan het werk met wat je hebt gekregen – en je laat God de rest doen. Het is bij hem in goede handen.

God zegene de greep – dat zeggen wij wel eens als we iets gaan doen waarvan we geen idee hebben of het zin heeft. God zegene de greep. Bij Prediker gaat het om: God, zegen de greep. Maar één letter verschil, tegelijk een wereld van verschil...

Vertrouw!

Er zijn keuzes die niet zo moeilijk zijn. Wat ga ik eten? Welke kleren trek ik aan? Ga ik op de fiets of met de auto? Er zijn ook keuzes die groter zijn en die veel meer nadenken

vragen. Ga ik een andere baan zoeken? Moet ik een andere opleiding kiezen? Ga ik dit huis kopen of ga ik verhuizen? Wel of niet met deze man of vrouw een relatie aangaan? Je zou willen weten waar het toe leidt. Of het de goede keus is. Maar je weet het niet. De uitkomst is onzeker.

Zo is het leven, zegt Prediker. Niks kun je voorspellen. Maar dus, laat het je niet verlammen. Ga aan de slag, onderneem, ontspan. En tenslotte: vertrouw. Je kent de werken van God niet, maar vertrouw dat Hij er zijn weg mee gaat. Angst verlamt, maar vertrouwen geeft ruimte.

Je kunt daarbij naar Jezus kijken. We lazen dat verhaal van Hem over die zaaier die op weg gaat om te zaaien. Ook zaaien. Zaaien is een heel onzekere bezigheid. *'Je weet niet of het zaad de ene of de andere, of elke keer ontkiemen zal'*. Heb je niet in de hand. Jezus zaaide zijn woord. Met brede armgebaren. Hij keek niet eens waar het terecht kwam. Op de rotsen, in rotsachtige grond of in goede grond. Jezus deed geen risicoanalyse vooraf. Wat is de beste grond om te zaaien? Hij zaaide en calculeerde zelfs verlies in: veel van het zaad zal niet ontkiemen en geen opbrengst geven. Toch deed Hij het. Hij vertrouwde: God gaat er wel zijn weg mee. Er zal zaad zijn dat ontkiemen zal en vrucht zal dragen, dertig-, zestig- en honderdvoud. Jezus zaaide in vertrouwen.

Zo kun je bezig gaan. Mens, durf te leven. Wees niet bang of steeds bezorgd. Ga maar aan de slag met de dingen van je leven. De grote en de kleine. Ja, het leven is absurd, de toekomst is onvoorspelbaar, je hebt niks in de hand. Maar dat hoeft niet te betekenen dat je je hand laat rusten. Ga maar. *'Doe wat je hand vindt om te doen en doe het met volle inzet'*, heeft Prediker even hiervoor gezegd (Pred. 9, 10). Leef met vertrouwen.

Heeft het zin wat ik doe? De inspanningen die ik doe, mijn werk, mijn opleiding, de aandacht en de tijd die ik geef aan mensen om mij heen, aan een kerk voor mijn part – levert het wat op? Misschien moet je met die vraag niet zoveel bezig zijn. Weet jij veel. Jij kent de zin niet. Jij overziet dat niet. Jij weet niet hoe het bij je terug komt. Laat het bij God. Vertrouw er maar op: God doet er wel iets goeds mee. Let maar op. Wacht maar af.

Zo past Prediker zijn preek toe op het leven van elke dag: Ga aan de slag, onderneem, ontspan en leef in vertrouwen!

Amen